

Vergaderjaar 2019–2020

32 317

JBZ-Raad

LH

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 3 juli 2020

De leden van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad¹ hebben kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid van 3 maart 2020² waarin zij, mede namens de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, reageert op de brief van de commissie van 3 december 2019 met vragen naar aanleiding van het verslag van de JBZ-Raad van 7 en 8 oktober 2019, waaronder over het *Emergency Transit Mechanism*. De leden van commissie hebben de Staatssecretaris op 23 april 2020 een brief gestuurd met vragen van de fracties van **GroenLinks** en de **PvdA**, en de leden van de **PVV**-fractie naar aanleiding van deze brief.

De Staatssecretaris heeft op 3 juli 2020 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde nader schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel/JBZ-Raad, Van Dooren

¹ Samenstelling:

Kox (SP), Faber-van de Klashorst (PVV) (*voorzitter*), De Boer (GL), Van Dijk (SGP), Van Hattem (PVV), Jorritsma-Lebbink (VVD), Nooren (PvdA), Oomen-Ruijten (CDA), Rombouts (CDA), Stienen (D66), Teunissen (PvdD), Van Rooijen (50PLUS), Adriaansens (VVD), De Blécourt-Wouterse (VVD), Van der Burg (VVD), Cliteur (FVD), Doornhof (CDA), Gerbrandy (OSF), Huizinga-Heringa (CU), Karimi (GL), Nanninga (FVD) (*ondervoorzitter*), Van Pareren (FVD), Veldhoen (GL), Vos (PvdA), De Vries (Fractie-Otten).

² Zie verslag schriftelijk overleg: *Kamerstukken I*, 2019–2020, 32 317, KS.

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR IMMIGRATIE EN ASIEL/JBZ-RAAD

Aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Den Haag, 23 april 2020

De leden van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brief van 3 maart 2020³ waarin u, mede namens de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, reageert op de brief van de commissie van 3 december 2019 met vragen naar aanleiding van het verslag van de JBZ-Raad van 7 en 8 oktober 2019, waaronder over het *Emergency Transit Mechanism*. De leden van de fracties van **GroenLinks** en de **PvdA**, en de leden van de **PVV**-fractie hebben naar aanleiding hiervan nog enkele vragen en opmerkingen. Het lid van de **OSF**-fractie sluit zich graag aan bij de vragen van de leden van de fracties van GroenLinks en de PvdA.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fracties van GroenLinks en de PvdA

De leden van de fracties van GroenLinks en de PvdA danken u voor de beantwoording. Op de eerste vraag geeft u echter alleen aan dat de Europese Commissie geld ter beschikking stelt aan de UNHCR in het kader van het *Emergency Transit Mechanism* (hierna: ETM) voor de evacuatie van vluchtelingen uit Libië naar Rwanda. Wat doet de Europese Commissie nog meer voor inspanningen, naast een financiële?

Kunt u aangeven hoe de coronacrisis impact heeft op de situatie in Libië? De huidige erbarmelijke omstandigheden in dit buurland van de EU worden nu immers verergerd door de coronacrisis. Deze leden zijn van mening dat de EU een humanitaire verplichting heeft om haar inzet voor vluchtelingen in Libië te intensiveren. Op welke wijze zet de EU zich momenteel in om verergerde omstandigheden voor vluchtelingen te verbeteren door de uitgebroken pandemie? Bent u het met de leden van de fracties van GroenLinks en PvdA eens dat vluchtelingen in Libië in de opvanglocaties onder de huidige omstandigheden een grotere kans hebben het virus op te lopen en mogelijk te sterven? Wat gaat u op dit punt doen?

Inmiddels zijn 306 vluchtelingen naar Rwanda overgebracht middels het ETM. Intussen zijn er ruim 47.000 geregistreerde vluchtelingen bij de UNHCR in Libië. Hoe beoordeelt u de effectiviteit van het ETM? Wat is de oorzaak van dit lage aantal? Bent u het met deze leden eens dat dit aantoonde dat de EU zich meer moet inzetten via de reguliere hervestigingsprogramma's van de UNHCR, die lidstaten de mogelijkheid geven vluchtelingen op te vangen? Wat doet de EU momenteel hieromtrent en wat is hierin de rol van Nederland?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie

In uw beantwoording stelt u het volgende:

«Voor minderjarigen worden best interest determination assessments uitgevoerd om te bepalen waar zij uiteindelijk het beste naartoe zouden kunnen. Dit proces geschiedt op vrijwillige basis en zonder beïnvloeding door de Rwandese overheid. De opties zijn onder meer: hervestiging naar een derde land; vrijwillige terugkeer en herintegratie naar het land van

³ Zie verslag schriftelijk overleg: *Kamerstukken I*, 2019–2020, 32 317, KS.

herkomst; familiehereniging in een derde land of het land van herkomst; en integratie en lange termijn verblijf in Rwanda.»⁴

De leden van de PVV-fractie vragen of u kunt aangeven in hoeverre er bij hervestiging in een derde land sprake is van «hervestiging» in Nederland vanuit deze opvanglocatie in Rwanda. Kunt u tevens aangeven in hoeverre eventuele hervestiging in een derde land plaatsvindt in lidstaten van de Europese Unie, met doorreis mogelijkheden naar Nederland?

De leden van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad zien uw beantwoording met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag binnen vier weken na dagtekening van deze brief.

De voorzitter van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel /
JBZ-Raad,
M.H.M. Faber-van de Klashorst

⁴ Idem, blz. 8.

**BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN
VEILIGHEID**

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 juli 2020

Hierbij bied ik u, mede namens de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, de reactie aan op de nadere vragen en opmerkingen d.d. 23 april 2020 van de leden van de fracties van Groen-Links en de PvdA naar aanleiding van het verslag van de JBZ-Raad van 7 en 8 oktober 2019 en het Emergency Transit Mechanism.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
A. Broekers-Knol

Vragen en opmerkingen van de leden van de fracties van GroenLinks en de PvdA

De leden van de fracties van GroenLinks en de PvdA danken u voor de beantwoording. Op de eerste vraag geeft u echter alleen aan dat de Europese Commissie geld ter beschikking stelt aan de UNHCR in het kader van het Emergency Transit Mechanism (hierna: ETM) voor de evacuatie van vluchtelingen uit Libië naar Rwanda. Wat doet de Europese Commissie nog meer voor inspanningen, naast een financiële?

Antwoord

Net als Nederland, pleit de Europese Unie voor verbetering van de omstandigheden van vluchtelingen en migranten in Libië en sluiting van de detentiecentra. De EU-delegatie en EU-lidstaten met vertegenwoordigingen in Libië, hebben hiervoor de handen ineengeslagen en treden regelmatig gezamenlijk in overleg met de Libische autoriteiten hierover. In Rwanda monitort de EU-delegatie, net als lidstaten zoals Nederland, de werking van het ETM Rwanda in de praktijk. Daarnaast gebruikt de EU haar politieke dialoog en communicatie inzet om te pleiten voor verdere steun van o.a. EU-lidstaten aan het ETM, zoals financiering of hervestigingsplekken.

Kunt u aangeven hoe de coronacrisis impact heeft op de situatie in Libië? De huidige erbarmelijke omstandigheden in dit buurland van de EU worden nu immers verergerd door de coronacrisis. Deze leden zijn van mening dat de EU een humanitaire verplichting heeft om haar inzet voor vluchtelingen in Libië te intensiveren. Op welke wijze zet de EU zich momenteel in om verergerde omstandigheden voor vluchtelingen te verbeteren door de uitgebroken pandemie? Bent u het met de leden van de fracties van GroenLinks en PvdA eens dat vluchtelingen in Libië in de opvanglocaties onder de huidige omstandigheden een grotere kans hebben het virus op te lopen en mogelijk te sterven? Wat gaat u op dit punt doen?

Antwoord

Het kabinet volgt de ontwikkelingen in Libië nauwgezet. De uitbraak van het Covid-19 virus in Libië baart het kabinet zorgen. De gezondheidszorg in Libië is niet voldoende geëquipeerd om een eventuele grootschalige uitbraak van het virus het hoofd te bieden. Dit legt extra druk op een bevolking die door toedoen van het voortdurende conflict al lange tijd onder zware omstandigheden leeft.

Zoals uw Kamer bekend, zet het kabinet zich in voor het verbeteren van de situatie van migranten en vluchtelingen in Libië en in het bijzonder voor diegenen die vastzitten in de Libische detentiecentra. Naast de bilaterale steun aan IOM en UNHCR hiervoor, maakt de EU momenteel via het *European Trustfund for Africa* (EUTF), met steun van Nederland, extra middelen vrij voor de ondersteuning van migranten en vluchtelingen i.h.k.v. de Coronacrisis.

Inmiddels zijn 306 vluchtelingen naar Rwanda overgebracht middels het ETM. Intussen zijn er ruim 47.000 geregistreerde vluchtelingen bij de UNHCR in Libië. Hoe beoordeelt u de effectiviteit van het ETM? Wat is de oorzaak van dit lage aantal? Bent u het met deze leden eens dat dit aantoonde dat de EU zich meer moet inzetten via de reguliere hervestigingsprogramma's van de UNHCR, die lidstaten de mogelijkheid geven vluchtelingen op te vangen? Wat doet de EU momenteel hieromtrent en wat is hierin de rol van Nederland?

Antwoord

Het kabinet is positief over de effectiviteit van het ETM Rwanda. De maximale capaciteit van het ETM is 500 personen. Op dit moment is een behoorlijk deel hiervan gevuld (omdat hervestiging doorgaans enige tijd duurt). Door de Coronacrisis zijn verdere evacuatievluchten die gepland stonden voorlopig uitgesteld. Het kabinet tekent hierbij aan dat evacuatie uit Libië via het ETM alleen gericht is op de meest kwetsbare vluchtelingen (zoals alleenstaande minderjarigen) en geen oplossing biedt voor het merendeel van de geregistreerde vluchtelingen. Voor dit jaar staat geen hervestiging uit het ETM Rwanda gepland, wel uit het ETM Niger. Binnen de EU zijn er verschillen; sommige lidstaten hervestigen direct uit Libië en andere lidstaten via de werking van een ETM zoals in Niger of Rwanda.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie

In uw beantwoording stelt u het volgende:

«Voor minderjarigen worden best interest determination assessments uitgevoerd om te bepalen waar zij uiteindelijk het beste naartoe zouden kunnen. Dit proces geschiedt op vrijwillige basis en zonder beïnvloeding door de Rwandese overheid. De opties zijn onder meer: hervestiging naar een derde land; vrijwillige terugkeer en herintegratie naar het land van herkomst; familiehereniging in een derde land of het land van herkomst; en integratie en lange termijn verblijf in Rwanda.»⁵

De leden van de PVV-fractie vragen of u kunt aangeven in hoeverre er bij hervestiging in een derde land sprake is van «hervestiging» in Nederland vanuit deze opvanglocatie in Rwanda. Kunt u tevens aangeven in hoeverre eventuele hervestiging in een derde land plaatsvindt in lidstaten van de Europese Unie, met doorreis mogelijkheden naar Nederland?

Antwoord

Hervestiging naar een derde land kan hervestiging naar een EU-lidstaat zijn. Bij hervestiging wordt voorafgaand aan vertrek naar het derde land vastgesteld dat een persoon in aanmerking komt voor een asielstatus, welke – afhankelijk van de lidstaat – voorafgaand aan vertrek dan wel direct na aankomst wordt uitgereikt. Voor zover bekend is geen sprake van doorreis naar Nederland van vluchtelingen die in een andere lidstaat zijn hervestigd. In het geval een hervestigde vluchteling met een asielerunning in een andere lidstaat een asielaanvraag in Nederland zou indienen, wordt de aanvraag ingevolge artikel 30 van de Vreemdelingenwet afgewezen. Voor 2020 heeft Nederland enkel hervestiging vanuit detentie in Libië geëvacueerde vluchtelingen via het ETM te Niger gepland. Niet is uitgesloten dat Nederland op enig moment dezelfde categorie vluchtelingen ook uit het ETM te Rwanda zal hervestigen.

⁵ Idem, blz. 8.